

WORLDLY
POETRY
SALTONY

poet Luljeta Lleshanaku

Nava Dunkelmann musician

host Patricio Ferrari

date

location

**Stavros Niarchos
Foundation Library**

LIMELIGHT POETRY & NYPL PRESENT

World Poetry Salon IV:

Luljeta Lleshanaku,
Nava Dunkelman
and
Patricio Ferrari

November 14, 2025

Stavros Niarchos Foundation Library

Limelight Poetry is a 501(c)
(3) nonprofit organization
dedicated to promoting world
poetry, founded in 2024 in New
York City by poet Wang Yin.
It invites outstanding poets
and artists from around the
world to share their work in
various forms, with the goal
of showcasing poetry in under-
represented languages. Drawing
on the city's rich cultural
resources, Limelight Poetry
connects poetry with other
art forms, fostering a global
exchange of poetic expression.
It welcomes audiences into a
vibrant and inspiring world of
poetry, music, and beyond.

Luljeta Lleshanaku

Luljeta Lleshanaku is a Poet Laureate of Albania (2023-2025). She belongs to the first “post-totalitarian” generation of Albanian poets. Born in 1968, she grew up under virtual house arrest because of her family’s opposition to Enver Hoxha’s Stalinist dictatorship. She studied Albanian Philology & Literature at the University of Tirana and later she graduated with a MFA from Warren Wilson College, USA. She was a fellow of “International Writing Program”, University of Iowa in 1999 and was awarded with

a fellowship as a writer from the Black Mountain Institute at the University of Nevada, Las Vegas (2008-2009). She worked as journalist, TV author, university lecturer and researcher.

She is the author of nine poetry collections in the Albanian language, which were critically acclaimed and awarded with national prizes such as: “PEN Albania” award, the “Tirana Book Fair” Award, KULT award, and the “Silver Pen 2000” award from the Ministry of Culture of Albania.

Her poems have been widely translated and published in collections in other languages. She won the international “Crystal Vilenica 2009” prize in Slovenia. Her last book in English Negative Space (2018) published by New Directions in USA and Bloodaxe in UK, was the winner of the “English PEN” award, a finalist for the “GRIFFIN 2019” international poetry prize in Canada and a finalist for “PEN America 2019” among other nominations. Her last book in German, Die Stadt der Äpfel (2021) was one of the books recommended by the Deutsche Akademie für Sprache und Dichtung, in 2022. The same year, she became the laureate of the “European Poet of Freedom” award in Gdansk, Poland.

WATER AND CARBON

UJË DHE KARBON

1.

Revelation came to you on a September day,
not on top of a barren mountain but in the chemistry lab
during the last class period when you were starving,
when, after Hamlet's monologue and equations with two
unknowns,
it became clear there was nothing more to learn.
"Human beings are simply made of water and carbon," he
declared,
and drew a long formula with many holes on the chalkboard
that looked like a metal trap for rabbits.
He was the messenger, St. John the Chemistry Teacher,
drenched in sweat, his belt buckled tight.
Face cleanly shaved, hair trimmed and parted flat with Figaro
oil . . .
Wasn't he supposed to look a little more miserable?
Wasn't he supposed to have a long beard?
Wasn't a bush nearby supposed to have burst into flames?
"Simply water and carbon!
Maybe even a little magnesium, nitrogen, calcium, and
phosphorus . . .
In short, little choice involved."
And he chucked the chalk into the air
as if a key to a door without hinges.
He clasped his hands. Mission accomplished!
The last words already spoken.
Now disperse and spread the good news!
Or go to hell—who cares!
A bitter relief in the air, the scent of freshly cut grass.
Suddenly, we no longer knew who we were;
suddenly we were all the same.
So why the eternal worry on my mother's face?
And what sort of chemical compounds
were Adler and Schopenhauer talking about in the other
classroom

1 .

Zbulesa t'u bë një ditë shtatori,
jo në një mal të thatë, por në kabinetin e kimisë
në orën e fundit të mësimit, kur të kish gërryer uria,
dhe kur pas monologut të Hamletit dhe ekuacioneve me dy të
panjohura

dukej se s'mbetej më gjë për të nxënë.

“Njeriu është veç ujë dhe karbon” - shpalli ai,
dhe shkroi një formulë të gjatë e gjithë vrima në tabelë
si kafaz teli për lepujt.

Ky ishte lajmësi, Shën Gjoni, mësuesi i kimisë
me këmishë të djersitur nga vapa,
dhe rripin e pantallonave të mbërthyer në vrimën e tij të fundit.
I qethur, i rruar taze, flokët e dystuar me vaj “Figaro”...

A nuk duhet të kishte të paktën një pamje më të përvuajtur?

A nuk duhet të kishte së paku një mjekër?

A s'duhej së paku të merrte flakë një shkurre?

“Thjesht ujë dhe karbon!

Ndoshta edhe pak magnezium, azot, kalçium dhe fosfor...

Me një fjalë, pak zgjedhje.”

Dhe i gjithëpushtetshëm, flaku shkumësin në një cep,
si një çelës, që pasi është shkukur dera,
nuk ka më arsye të përdoret.

Dhe shkundi duart. Misioni i krye! E fundit, sapo u tha.

Tani shpërndahuni dhe përcillni lajmin e mirë!

Ose qafën thefshi; pak rëndësi ka!

Një lehtësim i hidhur në ajër, një aromë bari e sapoprerë.

Papritur s'dihej më se kush ishim; papritur ishim të gjithë të
njejte.

Atëherë, ç'ishte ai shqetësim i përjetshëm në fytyrën e sime
mëje?

Dhe për ç'dreq kombinimi kimik,
flisnin Adleri, Shopenhaueri, në kabinetin ngjitur,
prej të cilit na ndante veç një mur i hollë,
apo një jetë e tërë...

from which only a thin wall separated us
or was it an entire existence?

2.

Water and carbon. Measurable.

When you're born they measure your weight, your height and
heartbeat;

they encase and stamp you with a belly button like a leaden
seal

you have no authority to open! (You have no authority over
yourself.)

They measure your temperature, in the shade of course,
your sugar levels, albumen, iron, reflexes on your knees,
your tongue, twice, before and after a meal.

(What does this have to do with speaking?!)

They measure the circumference of your head

to fit you with a hat so you can think with a cool brain,
and your chest for a suit, the tailor's
icy cold hands tickling your armpits and ribs,
and making you nervous.

They fill your clothes with padding

so no one can hear what's going on inside you.

Double-breasted, single-breasted, spare buttons, fake pockets
on your pants.

All yours! Now you're one of us!

Welcome to the kingdom of water and carbon!

When they recruit you they give your naked body a check-up.

You have to be healthy, the impeccable lamb of the herd
for a sacrifice in the name of your country.

Give to Caesar what belongs to Caesar.

But you're unsure what to cover with your hands.

Between your genitals and shaved head

you choose your genitals

forgetting that the mane

2.

Ujë dhe karbon. Të matshëm.

Të masin peshën që kur lind, gjatësinë, rrahjet e zemrës,
me kërthizën të mbyllin si me një vulë plumbi
që s'ke autoritet ta hapësh! (S'ke asnjë autoritet përmbi veten.)

Të masin temperaturën, nën hije sigurisht,
sheqerin, albuminën, hekurin, ndjeshmërinë me një çekiç në
gjunjë,

të masin gjuhën, dy herë: para dhe pas buke,
(ç'lidhje ka kjo me të folurin?!).

Të masin perimetrin e kokës për kapele
që të mendosh me kokë të ftohtë,
perimetrin e gjoksit për kostum
me një palë duar të ftohta akull rrobaqepësi,
që në fillim të gudulisin në sqetulla dhe ije
por pastaj të bëjnë nervoz.

Të mbushin me vata pambuku në supe dhe krahëror
që mos të dëgjohet se çfarë ka brenda.

Dopjopet, monopet, kopsa rezervë, xhepa të rremë
qemer të fortë për pantallonat.

E gëzofsh! Tani je njëri prej nesh!

Mirësevjen në perandorinë e ujit dhe karbonit!

Dhe gjatë rekrutimit, të kontrollojnë trupin lakuriq.
duhet të jesh i shëndetshëm, qingji i patëmetë i tufës,
për një sakrificë në emër të atdheut.

Jepi Çezarit atë që i takon Çezarit.

Por ti nuk di se çfarë të mbulosh më parë me duar:

midis gjenitaleve dhe kokës së qethur,
zgjedh të mbulosh gjenitalet,

duke harruar që është krifa ajo që e bën luanin mbret.

“Për të mbrojtur çfarë? Ku fillon dhe mbaron territori im?”

is precisely what makes a lion king.

“To protect what? Where my territory begins and ends?”

Nothing is yours.

Attack and invade. Use trickery like the knight in a chess game:
two squares horizontally, one vertically.

Ambush your fate, face to face, or from behind,
when it least expects you.

And don't forget: as soon as you plant your feet somewhere,
hang a torn shirt or a pair of ragged pants outside on a clothes-
line,

enough to frighten the crows.

This is your passport—

poverty makes you a citizen anywhere you go;

poverty makes you indigenous.

3 .

10

Your body throws you under the bus; your body betrays you.

Your body is simply water and carbon.

I was seventeen one morning in my prison cell
when after a night of delirium, running a 107-degree fever
caused by bronchopneumonia,

I woke up drenched in my own urine.

I was neither a child nor a man anymore.

Then in the labor camp, out in the marsh,

I saw the theologian gathering rotten bits of cigarettes,
smelling the butts, trying to take a single drag.

But when I saw the former Sorbonne professor
secretly digging through the trash and pick up a piece of
watermelon rind,

which he then wiped on his pants and swallowed whole
without chewing,

I knew I witnessed five thousand years of civilization
extinguished in one moment.

Of course, it's always the fault of the witness,

Asgjë nuk është e jotja. Turru dhe pushtoje. Përdor dinakërinë si kali në fushën e shahut:

dy kuadrate horizontalisht, tre vertikalisht.

Dili fatit herë përpara, e herë në shpinë,

tamam atje ku nuk e pret.

Dhe mos harro: sapo të ngulesh diku,

var një këmishë të grisur a pantallona të arnuar, jashtë në tel,

aq sa të trembin korbat.

Kjo do të jetë pasaporta jote;

varfëria të bën vendas ngado që shkon,

varfëria të bën autokton.

3 .

Trupi të lë në baltë; trupi të tradhëton.

Trupi është thjesht karbon dhe ujë.

Isha 17 vjeç, kur një mëngjes në qeli,

pas një nate kllapie, me 41 gradë temperaturë, bronkopneumoni,

u gdhiva në mes të pellgut tim të urinës.

Nuk isha më as burrë e as fëmijë...

Pastaj, në kampin e punës, në kënetë

pashë teologun të mblidhte duqet e kalbura të cigares

për një të thithur të vetëm, apo sa për t'u marë erë.

Por kur pashë ish-profesorin e Sorbonës,

të rrëmonte fshehtas në plehëra për një lëkurë shalqini,

të cilën e fshiu pas pantallonave dhe e gëlltiti pa e përtypur.

isha dëshmitar i zhdukjes së pesëmijë vjetëve qytetërim

brenda një minuti.

Natyrisht, është gjithmonë faji i dëshmtarit,

i syrit të gabuar, në vendin e gabuar.

Pa dëshmitar, s'do të kish as krematoriume,

dhe nga hundët e historisë do të dilte veç tym i bardhë.

the wrong eyes at the wrong place.

Without a witness we wouldn't even have crematoriums
and only white fumes would leak out of history's nostrils.

4.

He had such dignity, the old man who hung himself
(rejected here on earth and now also in heaven),
his bare feet like a saint's, his body a frozen planet
revolving one last time around itself,

his head drooped to one side,

as if he were refusing to witness even his own death . . .

But it didn't end here; they plucked out his gold teeth
as if removing three generations of his history.

Declassed, disgraced, even among the dead.

How can a toothless man protect himself at the Last Judgment?

12 How could he formulate his arguments?

The dead would laugh; angels would shake their heads.

And so he too would be forgotten.

Simply water and carbon like everyone else.

The living went back to work, eyes cast down as if at their own funeral.

The whips against their joints and back
gave them no time to think much.

You can't be last in line—this was the goal,
morning to night.

But where was our country at that moment?

Where was Caesar?

5.

"They stripped us naked
and beat us under cold tap water
with Soviet boots. We fainted.

4.

Kishte kaq shume dinjitet në trupin e vetë-varur të atij burri plak,
(të refuzuar në tokë, tashmë dhe në qiell),

në këmbët e zbathura prej shenjtori, në trupin si një planet i
ngrirë

që bën rrotullimin e fundit rreth vetes,

në kokën e varur anash,

sikur refuzonte të ishte dëshmitar edhe i vdekjes së vet...

Por nuk mbaroi me kaq; ata ia shkulën dhëmbët e floririt,

me një harbutëri të atillë sikur po i shkulinin tre breza.

E deklasuan edhe për së vdekuri.

E si mund të mbrohet në Ditën e Gjykimit një njeri pa dhëmbë në
gojë?

Si do t'i formulojë argumentet?

Të vdekurit do të qeshin. Engjëjt do të shkulen gazit.

Kështu edhe ai do të harrohej.

Thjesht ujë dhe karbon si gjithë të tjerët.

Të gjallët u nisën në punë kokëulur, si në funeralin e tyre.

Hunjtë që i godisnin në nyje dhe kërbishte,

nuk u linin kohë të mendonin më gjatë.

S'duhet të ngelesh i fundit në rresht; kjo ishte çështja,

nga mëngjesi në darkë.

Po ku ishte atdheu atë çast? Ku ishte Çezari?

5.

“Ata na zhveshën lakuriq

dhe na rrahën nën ujin e ftohtë të çezmës

me gambale sovjetike. Ne humbëm ndjenjat. Por...”

But . . .”

“But?”

“But the next day all four of us were still alive at roll call.
And the officers made a bet for a case of beer on the boy from
Tropoja
having left him outside in the snow all night long
naked as the day he was born.

But . . .”

“But?”

“But one of them lost the bet.”

“ . . . ?”

“When they beat the old man like a child, slapping him in the
face,

I did nothing to help him . . .”

“ . . . ?”

“Then I knew that even death didn’t give a damn about us. It
approached us like a dog, sniffed us then left us alone . . .”

“ . . .”

“We were simply femur bones, without marrow.”

And his eyes suddenly beamed, as if he had just found
a nail on the wall where he could hang a painting:

“However, Sergeant Halim was a good man . . .”

“What good things did Sergeant Halim do?”

“He didn’t do anything good,
but he didn’t do anything bad either.”

6 .

Then one day you became one with suffering,
as it transformed into a limb
that must be treated generously like your other limbs:
wash it, clean it, cut its nails carefully, keep it warm,
feel its numbness
like when you placed your arm beneath your head late at night,
dumping all your sleepless weight onto it, and the searchlight

“Por?”

“Por të nesërmen ishim të katër gjallë në apel.
Dhe pastaj oficerët vunë bast për djalin nga Tropoja
me një arkë birrë, pasi e lanë në mes të dëborës
gjithë natën, ashtu siç e kishte lindur nëna. Por...”

“Por?”

“Por njëri prej tyre e humbi bastin.”

“...?”

“Por kur burrin plak e rrahën si fëmijë me shpulla në fytyrë,
dhe unë nuk bëra asgjë për ta mbrojtur...”

“...?”

“Atëherë e dija pse as vdekja nuk na përfillte më. Na afrohej si
qen,
na merrte erë dhe na linte rehat..”

“...”

“Ishim thjesht një kockë femuri, pa palcë.”

Dhe me sytë që i ndritën papritur,
sikur sapo të kishte gjetur në mur një gozhdë të vetme ku të
varte

historinë e tij që dukej se i kishte mbetur në dorë,
ai shtoi:

“Por ama, kapter Halimi ishte njeri i mirë...”

“Çfarë të mirë bëri kapter Halimi?”

“Nuk bëri asgjë të mirë,
por ama nuk bëri asgjë të keqe.”

6.

Dhe vjen një ditë, dhe bëhesh njësh me vuajtjen,
vuajtja të kthehet në një gjymtyrë
që duhet ta trajtosh njëlloj si gjymtyrët e tjera,
ta lash, ta pastrosh, t'ia presësh thonjë me kujdes,
ta mbash ngrohtë, t'ia ndjesh mpirjen,
si asaj dorës që e vë nën krye natën vonë,
duke rënduar mbi të gjithë peshën tënde të pagjumë.

scanned the camp
moving cunningly across the brown blankets
like the eye of a jackal preying on the weakest animal in the
herd.
Nothing and no one came between you and your suffering.
One dissolved into another like salt in water
(and now you can't remember which one of you preceded the
other).
And you quit complaining.
From your lungs carbon streams out freely.

7 .

"I'm tired of listening to you. Enough now.
Tell me just one thing: Why did you tolerate all this?"
asks his brother from an ocean away
groomed by Hudson's breeze.
He lives in a country where the right to pursue happiness
is guaranteed by the constitution.
"And what should we have done according to you?"
"Some of you should have been killed
so the rest could live with dignity."
But this doesn't follow chemistry's laws.
The sole mission of water and carbon
is to stay alive at all costs.
And to stay alive they simply need their basic instincts,
as basic as the words and phrases in the small pocket dictio-
nary
tourists carry in foreign lands.
Like for example: "bread" "water" "How do you get to the
nearest town?"
"Do you have a vacant room for tonight?" "I can pay cash."
Because of these instincts
some of us returned home alive
with a pair of borrowed shoes.

Kur drita e projektorit të kampit
zhvendoset dinake mbi batanijet e murrme
si syri i çakallit që kërkon prenë më të dobët midis tufës.
Askush dhe asgjë nuk futej më midis teje dhe vuajtjes.
Të tretur tek njëri- tjetri, si uji me kripën
(tashmë as të kujtohet se cili prej jush qe e pari).
Dhe rresht së ankuari.
Prej mushkërive karboni del i lirë.

7 .

“U lodha së dëgjuari. Mjaft më.
Më thuaj vetëm një gjë: pse i duruat, xhanëm?”-pyet prej përtej
oqeanit,
vëllai i krehur nga puhitë e lumit Hudson,
në vendin ku e drejta për të qenë i lumtur mbrohet me kushte-
tutë.
“E çfarë duhet të bënim sipas teje?!”
Të vriteshit tre, që i katërti të rronte me dinjitet.”
Por kjo nuk futet në ligjet e kimisë.
Misioni i vetëm i ujit dhe karbonit
është të mbetet gjallë me çdo kusht.
Dhe për të mbetur gjallë, i duhen vetëm instiktet bazë,
sa fjalët dhe shprehjet në një fjalorth xhepi,
nga ato që përdorin turistët në vendet të panjohura.
Si fjala vjen: “Bukë” ..., “Ujë” ..., “Si shkohet në qytetin më të
afërt?” ...,
“A keni ndonjë dhomë për të fjetur sonte?” ..., “Paguaj kesh, në
dorë!”
Falë instikteve,
disa prej nesh u kthyen gjallë në shtëpi,
me një palë këpucë të marra hua.
Në një kasolle me kallama e baltë moçali rifilluam jetën,

We built a hut of reeds and mud where we could begin again
under a sky where a colorless porridge cooked in a pot
with all the leftover seeds
like Noah's porridge.
We were guns without latches.
We softened walls with our shadows.
And we bore children, two-dimensional children,
like ribbons of light that enter through the crack of a door
or through the torn tarp on a roof.
Daydreaming children, the children of survival
who noticed only the bonny haunches of the farm oxen,
and at night, like a secret sect,
gathered around Dickens.

8 .

You can't conquer evil. Evil ends on its own.

18

No matter how great, every evil has its moment of saturation:
murderous sharks, wars, inquisition fires,

cholera and the plague, destructive glaciers too . . .

Even dictatorships reach their saturation point
when sulfur spills out of their sickened stomachs.

And blessed is the one destined to live through the Epoch of
Saturation:

like paradise in those illustrated religious flyers
where tigers and humans bask peacefully together under the
sun,

in an apple orchard by a river of honey, co-sufferers and
co-citizens.

Fault is not a feature of water or carbon.

Fault doesn't exist.

nën një qiell ku përzihej një çorbë e pangjyrë
me gjithë farat e mbetura, si çorba e Noes.
Dhe muret i zbutëm me hijet tona
si me armët që u është hequr shuli.
Dhe lindëm fëmijë, fëmijë dydimensionalë,
si fasha e dritës që hynte nga poshtë derës
apo prej çatisë së grisur prej katramaje.
Fëmijë ëndërrimtarë, fëmijët e mbijetesës.
të cilët, shihnin veç vithet kockë e lëkurë të qeve të kooperativës
dhe në darkë si një sekt sekret
mblidheshin rreth “Dikensit”.

8.

Të keqes, nuk i dilet me gjoks. E keqja mori fund vetë.
Sado e madhe që të jetë, e keqja ka momentin e saj të ngopjes:
peshkaqenët ngopen, luftërat ngopen, turrat e druve ngopen,
ngopen epidemitë,
kolera dhe murtaja ngopen, akullnajat ngopen...
Edhe diktaturat ngopen,
derisa nxjerrin sqfur prej stomakut të prishur.
Dhe lum kush ka fatin të jetojë Epokën e Ngopjes,
si parajsa në ato fletushkat e ilustruara fetare,
ku tigrat dhe njerëzit shëllehen në diell bashkë, në paqe,
në një kopësht me mollë, anash një lumi që rrjedh mjaltë,
bashkëvuajtës e bashkëqytetarë.
Faji nuk është atribut i ujit dhe karbonit.
Faji nuk ekziston.

9.

Children, yes,

but adults never abandon their toys.

Among tin bowls and aluminum spoons,

coats and clogs of the same size, among shaved heads

we were identified by our lost causes:

one believed in “the republic,” one in “the monarchy,”

one in “the revolution,” one in “the truth,”

and one simply in “health.”

(A little too much faith there in thirteen square feet of space).

And the one who used to talk to himself or to a corner of the wall

once got a little carried away when he claimed to be Constantine

the Great.

Mind separate from body,

he was more akin to the Constantine Colossus

with two right hands in the Palazzo dei Conservatori.

20

You have no right to occupy two places in this world;

even in prison there is no space for two selves.

So one day they took him away, all of his pieces,

to who knows where; whichever piece ended up in court

and whichever in the madhouse . . .

And he was only twenty-five years old.

Observed from above

we were simply part of a museum—

somewhere a millwheel shone, somewhere a parchment

yellowed,

and somewhere else a horseman's costume hung

without a horseman in sight.

10.

Water is recyclable.

Nature is a good housewife and lets nothing go to waste.

9.

Fëmijët po,

por të rriturit kurrë nuk i braktisin lodrat e tyre.

Në mes gavetave dhe lugëve prej alumini,

në mes kapotave dhe nallaneve të njejtja, në mes kokave të qethura,

ne identifikoheshim me kauzat tona të humbura:

dikush besonte tek “republika”, dikush tek “monarkia”,

dikush tek “revolucionin”, dikush tek “e drejta”,

dhe dikush tjetër akoma,

thjesht tek “shëndeti”,

(Ca si shumë,

për katër metra katrorë)

Ndërsa ai që fliste herë me vete e herë me një cep muri,
e teproi ca kur tha se ishte vetë Kostandini i Madh.

Por me mendjen të ndarë nga trupi,

ai ishte saktësisht si statuja e Konstandinit

në Musei di Conservatori në Romë,

për më tepër,

me dy duar të djathta.

Nuk ke të drejtë të zësh dy vende në këtë botë,

as në burg nuk ka vend për dy personae.

Ndaj një ditë e morën, ashtu në copa dhe nuk di ku e çuan;

cilën pjesë në gjykatë, e cilën në çmëdinë?

Dhe ishte vetëm 25 vjeç.

Ndërsa të parë nga sipër

ne ishim thjesht një muze antropologjik,

ku diku zbardhte një rrotë mulliri, diku zverdhte një pergamen

e diku varej një kostum kalorësi

pa kalorës brenda.

10.

Uji është i riciklueshëm.

Natyra është amvisë e mirë; nuk lë gjë t'i shkojë dëm.

They say the one who posed for Jesus's portrait in The Last Supper

was the same person who posed for Judas's four years later, though this time not the soft-skinned, golden-haired choir boy anymore, but the man in a prison in Rome, convicted of serious crimes.

Water

can do wonders in four years—

it can freeze, turn cloudy or stale, flow out of its bed—

wonders that even da Vinci's eagle eye

couldn't predict.

And so each of us could have four lives.

In the most fortunate case

we could be recycled from a balloon into cleaning gloves,

then into a car seat, and in the end into the synthetic snow

that falls on a romantic Christmas scene shoot in mid-July

until the director is satisfied and yells, "Cut!"

Where there's hope, there's compromise.

But what can be said of the man

who willingly chose to die of starvation?

Ecce homo they shouted mockingly—people in uniform,

the materialists who couldn't wait to wash their hands.

Because dignity, if not inherited, can be contagious.

11 .

Water has a short memory.

From Palm Sunday to Good Friday there were five blessed days;

the one they welcomed as triumphant into Jerusalem was nailed as "faithless" on the fifth day.

"But, if we're only water and carbon,

then what is love? How do we know it's love?"

Ai që pozoi për portretin e Jezusit në “Darkën e fundit”,
thuhet se pozoi edhe për Judën pas katër vjetësh,
këtë herë jo më ai djaloshi lëkurëhollë e qimepruar i korit të
kishës,
por i i dënuari për krime të rënda në një burg të Romës.
Është uji ai
që për katër katër vjet mund të bëjë çudira,
të turbullohet, të ngrijë, të qelbet, të dalë prej shtratit...
çudira që nuk i parashikon dot as as syri i mprehtë i Da Vinçit.
Kështu, secili prej nesh mund të ketë katër jetë.
Në versionin më fatlumë,
mund të riciklohem nga tullumbace në doreza pastrimi,
pastaj në sedilje makine dhe në fund në borë sintetike
për xhirimin e një skenë romantike Krishtlindjesh në mes të
korrikut,
deri kur regjisori të bërtasë i kënaqur “Stop!”
Atje ku ka shpresë, ka kompromis.
Por, çfarë mund të thuhet për atë burrë
që zgjodhi vullnetarisht të vdiste urie.
Ecce homo bërtitën me tallje të sfiduarit, njerëzit me uniformë,
materialistët,
që mezi prisnin të lanin duart.
Se dinjiteti,
në mos i trashëgueshëm,
mund të jetë ngjitës.

11 .

Por uji ka kujtesë të shkurtër.
Të Djelën e Palmave nga e Premtja e Zezë
e ndajnë vetëm pesë ditë të bekuara jave;
atë që e pritën si shpëtimtar në Jeruzalem,
të pestën ditë e gozhduan si të pafe.
“Por, nëse jemi vetëm ujë dhe karbon,
Atëherë çfarë është dashuria? Nga e kuptojmë se është

You can't know but others can;
when they see you roofless, they think:
"There was a fire there!"

At the camp, when mail arrived on Tuesdays—letters from wives,
fiancées, lovers—one of us always ended up empty-handed;
"No letters for you!" meaning, "She left you."

In that moment all eyes seized you
and conjugated the verb "to leave" into all the tenses, forms,
persons

beyond etymologies, all the way to Salome
and the "Dance of the Seven Veils" . . .

Never before did you feel so naked,
so naked that they could count the hairs and pores on your
body,

the nerves firing under your skin like frantic moles.

They could easily make out your heart

a late tomato on the vine, unripe, green, so green

you were stunned.

From war and love

you return even more ignorant

than when you first set out.

12 .

"You are free," they told him after forty-five years.

"Where will you go now?"

They could've been asking someone on death row,

"What song do you want to hear?" Or more precisely,

"Do you know what you've lost?"

A second punishment, a second execution.

It was the end of June. The sky opened its mouth ear to ear

and laughed brazenly, exposing a cluster of clouds

above some lonely mountain peaks,

and the ticket seller her wisdom teeth

when he asked, "A ticket to the sea, please!"

dashuri?”

Ti s'ke nga e kupton, por të tjerët po,
sepse qelbesh djegësirë, tym, si një i pastrehë.

Atje në kamp, kur të martave vinte posta,
letrat nga gratë, të fejuarat, të dashurat,
njëri prej nesh mbetej duarthatë;

“Nuk ka letër për ty!”, kishte kuptimin “Të la”.

Atëherë sytë përreth teje zgjedhonin foljen “lë”
në të gjitha kohët, mënyrat, vetat,
shkonin përtej etimologjisë, deri tek Salome-ja,
e tek “Vallja e shtatë vellove”...

Kurrë më parë nuk ishe gjendur kaq lakuriq,
aq sa mund të të numëronin qimet, poret e trupit,
nervat që gurgullonin nën lëkurë si një kope urithësh.
Mund të dallonin qartë zemrën, si një domate të vonë,
të papjekur jeshile,

aq jeshile sa edhe vetë habitеше.

Dhe kush shkon i paditur në Romë,
i paditur kthehet.

12.

“Je i lirë.” i thanë pas dyzetepesëvjetësh. “Ku do të shkosh?”
Ishte njëlloj si të pyesësh të dënuarin me vdekje “Çfarë kënge
do?”

ose më saktë: “A e di se çfarë ke humbur?!”

Një dënim i dytë, një ekzekutim i dytë.

Ishte fund qershori. Qielli hapte gojën cep më cep
me një të qeshur të pacipë

duke zbuluar një grumbull resh mbi majat e vetmuara,
ashtu si biletashitësja dhëmballët e saj pjekurisë,
kur ai i tha: “Një biletë për në Det, të lutem!”

Udhëtimi qe i gjatë,

The journey was long,
the longest our kind of water and carbon could ever take,
in a boxcar that smelled of freshly baked buns and sweat.
He stopped at the wrong station.

Traveled the rest of the journey on foot.

The breeze from the poplars blew softly against his neck;
he felt like a newlywed entering the bedroom for the first time,
not knowing if that gesture was meant to be congratulatory or
consoling.

And here's the sea!

How can man hide such a miracle from man?

How can you hide water from water?

Where had he seen that white ship leaving the dock before?

In the dreams of the father, grandfather, great-grandfather?

Around him circled men and women in speckled bathing suits
and joyous children with sunburned shoulders.

He was the only one in the wrong season—

late, premature.

He was the only one fully clothed, from head to toe,
as if a black piano shut in the corner of a hall
around which the world revolves undisturbed.

He touched the sand—

only a single grain finds its way into the belly of an oyster
with time and pain, to be transformed into a pearl.

më i gjati që mund të bëje soji ynë prej uji dhe karboni,
në një vagon që mbante erë simite të sapodala nga furra
dhe djersë.

U ndal në stacionin e gabuar. Pjesën tjetër të rrugës
e bëri në këmbë. Puhia e plepave e godiste lehtë në zverk
si dhëndrrin e ri që futet për herë të parë në dhomën e gjumit,
pa e kuptuar,

nëse ishte përgëzues apo ngushëllues ai gjest?

Dhe ja deti!

Si mundet t'ia fshehë njeriu njeriut një mrekulli të tillë,

Si mund t'ia fshehësh ujin, ujit?!!

Ku e kishte parë atë anije të bardhë që i largohej portit?

Në cilën ëndërr babai, gjyshi, a stërgjyshi?

Përreth tij, silleshin burra dhe gra me kostume laramane banjoje,
dhe fëmijë të hareshëm e supe përcëlluar.

Vetëm ai në sezonin e gabuar,

i vonuar, i parakohshëm.

Vetëm ai i veshur, me rroba dhe këpucë.

si një piano e zezë e mbyllur në cep të një salle,

rreth së cilës bota rrotullohet e patrazuar.

Duke prekur me mallëngjim ato miliarda e miliarda kokrriza rëre,
prej të cilave,

një e vetme do të përfundojë në barkun e një molusku,

ku dhimbja do ta shndërrojë në perlë.

BOARD OF ADVISER

Adonis
Forrest Gander
Jeffrey Yang
Robert Currie
Shen Wei
Bin Ju
Du Yun

BOARD MEMBER

John Tsung
Xiao Yu
Fangming Shi
Wang Yin
Jiaoyang Li
Yueyue Wenren

WORK TEAM

Patricio Ferrari – Host & Academic Advisor
Shangyang Fang – Host & Academic Advisor
Leonard Schwartz – Host & Academic Advisor
Matt Turner – Translation Consultant and Editor
Cleo Li-Schwartz – Translation Consultant and Editor
Qingqing Cai – Translation Consultant and Editor
Cléo Charpantier – Newsletter Editor
Qixin Zhang – Visual Concept Designer
Ruoyun Chen – Photographer & Documentarian
Peng Yu – Photographer
Yuling Zhang – Designer

**THE LIMELIGHT POETRY
STAFF AND BOARD OF
DIRECTORS EXTEND OUR DEEP
GRATITUDE FOR THE GENEROUS
SUPPORT OF OUR DONORS:**

Forrest Gander

Yu Fu

Anonymous

Joe Morra

Xu Bing

Yueyue Wenren

Yang Ming

Xiaoxia Li

Ruogu Liu

Yan Ci

Zhaohui Peng & Jun Jun

Ling Zhang

JEDIDIAH PUBLISHING INC

Bin Ju

Malena Zhang

Feng and Chen Partners Design LLC.

Qi Wenhua

Jian Liu

Hongling Zhang

Hong Chen

Bei Dao

Julia Du

limelight
poetry

New York
Public
Library

limelightpoetry.com